

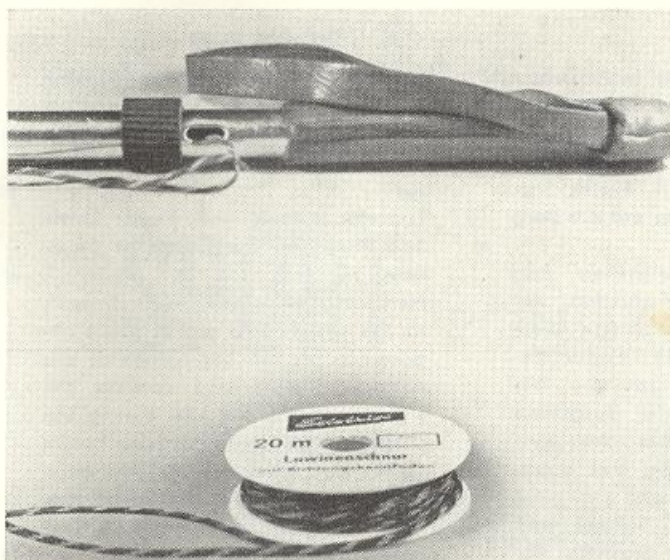
krásky slovenska

ROČNÍK XLIV

2/67

KČS 3,50

chybnosti o tom, či je svah lavínový alebo nie, treba z neho ihneď ustúpiť. Opatrnosť je najlepšou ochranou pred lavínami, pretože akákoľvek záchrana v prípade nehody je málo účinná.

V poslednom čase sa veľa hovorí a píše o moderných prostriedkoch pre rýchle hľadanie zasypaných. Veľký ohlas si získala magnetická sonda. V alpinistických kruhoch sa vedú tuhé spory o tom, či je spoľahlivejšia ako lavínový psi. Zatiaľ majú psi viac zástancov. Rozšíreniu magnetickej sondy prekáža vysoká cena a nutnosť, aby každý návštevník hôr nosil magnet. Preto je s ňou málo skúseností. Avšak ani od psov nemožno čakať zázraky. Sepp Isplitzer, sväzový referent pre lavínových psov ÖBRD (Rakúska záchranná služba) uvádza, že v zime 1963/64 použili psov pri hľadaní 47 zasypaných obetí. Z nich našli síce 12, ale iba jedného žijúceho (Alpinismus 1/65). Ukázalo sa, že hranice možnosti u psa sú obmedzené, pretože pach zasypaného človeka potrebuje určitý čas, aby prenikol na povrch. Závisí to od druhu snehu a hĺbky lavíny.

Rozhodujúcim činiteľom pri záchrane v lavíne je rýchlosť. Čas prežitia v lavíne obvykle nie je dlhší ako 30 minút. Po tejto polhodine nádej na záchranu zasypaného veľmi klesá a po dvoch hodinách nie je už žiadna. Ale vždy uplynie veľa času, kým dostane Horská služba zprávu o nehode. A zatiaľ vystúpi záchranné družstvo na lavínisko (či už so psom alebo akýmkoľvek sondami), sú kritické dve hodiny preč. Toto je vlastne príčina, pre ktorú zostávajú všetky diskusie na tému psi — sondy — magnety iba diskusiami, ak ide o vysokorský terén, vzdialený od komunikácií. Tu majú možnosť účinne zasiahnuť iba tí, ktorí zostali na povrchu lavíny, či mimo jej dráhy, alebo boli vo chvíli nehody niekedy nablízku. Pretože lavínového psa alebo magnetickej sondy si sotva kto vezme so sebou na túru, treba použiť to, čo je poruke: oči, uši, horolezecký čakan alebo lyžiarsku palicu (odstrániť z nej tanier). Švajčiarska štatistika, ktorá zhrňuje údaje o 225 zasypaných z obdobia 15 rokov, uvádza, že z tohto počtu bolo zachránených 54 ľudí: 25 našlo záchranné družstvo sondovaním, 12 našli psi, 17 zasypaných sa zachránilo rozličným iným spôsobom (svojpomocou a pod.) a 171 ľudí zahynulo. Tieto čísla ukazujú, aké dôležité je vedieť si v prípade nehody pomôcť skôr, ako príde pomoc z údolia.

Účinnosť improvizovaných sondovacích prostriedkov veľmi zvyšuje použitie lavínovej šnúry. To je najstaršia, ale aj najspoľahlivejšia pomôcka, akú kedy vynášali. Zdá sa nepo-

chopiteľné, že sa vynakladá toľko úsilia a hodnôt na výrobu moderných detektorov, na výchovu lavínových psov, zatiaľ čo lavínová šnúra upadla takmer úplne do zabudnutia. Dnes už máloktorý horolezec vie, ako vôbec vyzerá. Zato v alpských krajinách sa znova začína presadzovať pre svoje neporaziteľné výhody: Je jednoduchá, lacná a nevyžaduje nijaké signálne prístroje na vyhľadanie zasypaného. Používa sa v novej, zlepšenej forme. Nemá šípky, ani označenie v metroch a je trojfarebná. Základná farba je červená, dvojfarebná kontrolka určuje smer: zelená k telu, biela k voľnému koncu. Pre horolezcov vyhovuje navinutá na malom kotúči z umelej hmoty obvykle v dĺžke 20 metrov, o priemere 1—2 mm. Slučka na „zelenom“ konci sa navlečie na ruku, v prípade nebezpečenstva sa kotúč z ruky vyhodí. Šnúru možno použiť aj po starom — slučka sa pripevní k telu a odvinutá šnúra sa vlečie celou dĺžkou po snehu.

Pre lyžiarov, ktorí jazdia mimo výťahových svahov, je výhodná šnúra, uložená priamo v dutine kovovej palice. Otvor pod pútkom, cez ktorý je vyvedená samozatahovacia slučka, možno zakryť posunovateľným gumovým prúžkom. V prípade potreby sa ruka z pútky uvoľní a navlečie do slučky. Pri páde lavíny palicu odhodíť, alebo aspoň pustiť z ruky. Vplyvom rozdielnej váhy a odporu sa v snehu pohybuje inak ako človek a šnúra sa postupne vyvlečie.

Hocako je najlepšie vyhýbať sa lavínam, predsa sa aj pri všetkej opatrnosti niekedy stane, že nás okolnosti donúti prechádzať cez ohrozený svah. Majme preto lavínovú šnúru vždy poruke a neváhajme ju použiť. V Alpách sa hovorí, že skúseného poznáť podľa lavínovej šnúry.

Stanislav Samuhel

horolezectvo

• ČESKOSLOVENSKÁ EXPEDÍCIA DO HINDÚKUŠU

Začiatkom leta odštartuje II. československá expedícia do Hindúkušu. Expedícia, ktorú organizuje Ústredná sekcia horolezectva, bude operovať v pakistanskej časti Hindúkušu v oblasti Tirič Miru. Jej vedúcim je Ing. Vladimír Šedivý. Expedície sa zúčastnia horolezci: zaslúžilí majstri športu Ivan Gálly, Ivan Urbanovič, Ján Červinka, majstri športu Vlastimil Šmída, Jiří Mašek. Lekárom expedície je Dr. Zdeněk Vlč, kameramanom Bedřich Roger (známy z expedície Hindúkuš 65), jeho asistentom je Ing. Miroslav Jaškovský, fotografom Vilém Heckel. Okrem športového horolezeckého programu sa expedícia zameriava aj na vedecký výskum najmä v oblasti botaniky a zoológie, o ktorý sa budú starať štyria vedeckí pracovníci ČSAV.

KL

Oprava. Autor Dr. Vojtech Bukovinský nás požiadal opraviť v článkoch Skalné brány v súľovských zlepencoch KS č. 11 a 12/1966 tieto údaje:

1. Na str. 420 v stati o Kamennom polmesiaci má znieť údaj jeho šírky 6 metrov.
2. Na str. 421 v odseku o Gotickéj bráne výška portálu je 11 m.
3. Na str. 454, 21. riadok zhora má byť smer JV nie JZ.

V KS 1/67 sme v obsahu uviedli meno Vendelína Jančoviča, miesto Jankoviča. Prosíme autora o prepáčenie.

Redakcia